

RZECZPOSPOLITA POLSKA
Zastępca
Rzecznika Praw Obywatelskich

Ryszard CZERNIAWSKI

Warszawa, 2013-03-26

RPO-701427-VII-720.5/12/DK

00-090 Warszawa Tel. centr. 22 551 77 00
Al. Solidarności 77 Fax 22 827 64 53

Pan
gen. Jacek Włodarski
Dyrektor Generalny
Służby Więziennej
ul. Rakowiecka 37 a
02-521 WARSZAWA

Szanowny Panie Generalu

Zgodnie § 14 pkt 10 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 25 sierpnia 2003 r. w sprawie regulaminu organizacyjno-porządkowego wykonywania kary pozbawienia wolności i rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 25 sierpnia 2003 r. w sprawie regulaminu organizacyjno-porządkowego wykonywania tymczasowego aresztowania (Dz. U. z 2003 r. Nr 152, poz.1493 oraz Dz. U. z 2003 r. Nr 152, poz.1494) dni, godziny, miejsce i porządek przeprowadzania widzeń określone są przez dyrektorów zakładów karnych i aresztów śledczych. Analiza porządków wewnętrznych obowiązujących skazanych i tymczasowo aresztowanych w wizytowanych w 2012 roku przez przedstawicieli Krajowego Mechanizmu Prewencji działającego w imieniu Rzecznika Praw Obywatelskich, zakładach karnych i aresztach śledczych, ujawniła, że część dyrektorów tych placówek określiła zasady przeprowadzania widzeń w sposób mogący utrudniać niektórym osadzonym spotkania z rodzinami i osobami bliskimi.

Zgodnie z treścią zanalizowanych regulacji, z reguły widzenia można realizować w wybrane dwa dni w tygodniu, w ramach określonego przepisami Kodeksu karnego wykonawczego limitu liczby dni w miesiącu dla określonego typu zakładu karnego (art. 90 pkt 6, art. 91 pkt 8, art. 92 pkt 10, art. 91a, art. 217 § 1a K.k.w.). Nadto w części placówek udziela się widzeń w niektóre ustawowo wolne od pracy dni, w tym przede wszystkim w wybrane i ważne dla obrządku rzymskokatolickiego dni świąteczne.

Praktyka ta ma miejsce między innymi w Zakładzie Karnym w S., w Zakładzie Karnym w C. oraz w Zakładzie Karnym w O..

Reguła ta nie jest jednak powszechną zasadą, o czym świadczą zapisy części porządków wewnętrznych o nieudzielaniu widzeń w czasie jakichkolwiek ustawowo wolnych od pracy dni (przykładowo: w Zakładzie Karnym w R. i w Zakładzie Karnym w S.). Są też takie placówki, jak Zakład Karny w R., w których nie udziela się widzeń zarówno w takie dni, jak również we wszystkie soboty i niedziele, a w pozostałe dni tygodnia można odwiedzać swoich bliskich tylko do godz. 16.00.

Analiza informacji zamieszczonych na stronie internetowej Służby Więziennej, dotyczących placówek, w których przebywają osadzeni odbywający karę w systemie otwartym pozwala również wysnuć wniosek, że także ich dotyczą opisane wyżej zasady, ograniczające kontakty z bliskimi. Powstaje zatem pytanie, czy skazani przebywający w zakładach karnych typu otwartego, w których widzenia mogą odbywać się tylko w soboty i w niedziele, z wyłączeniem dni świątecznych, faktycznie mogą korzystać z nieograniczonej liczby widzeń, która przysługuje im zgodnie z treścią art. 92 pkt 10 K.k.w. (przykładowo: informacja o zasadach widzeń w Zakładzie Karnym w B.¹).

Pozwolę sobie zwrócić uwagę, że bliskość w rodzinach utrzymywana jest między innymi dzięki podtrzymywaniu zwyczaju spotkań w określone dni w roku. Nadto osoby pracujące mają w te dni, ze względu na zwolnienie z obowiązku świadczenia pracy, rzadką szansę na dotarcie do jednostki penitencjarnej, która niejednokrotnie znajduje się w znacznej odległości od ich miejsca zamieszkania. Podtrzymywanie kontaktów z rodziną i światem zewnętrznym zostało uznane za jeden z najważniejszych elementów oddziaływania na skazanych (art. 67 § 3 K.k.w.). Inspirowanie kontaktów skazanych z osobami najbliższym jest jednym z podstawowych elementów oddziaływań penitencjarnych [§ 7 ust. 2 pkt 13 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 14 sierpnia 2003 r. w sprawie sposobów prowadzenia oddziaływań penitencjarnych w zakładach karnych i aresztach śledczych (Dz. U. z 2003 r. Nr 151, poz. 1469)]. W tej

¹ <http://www.sw.gov.pl/pl/okregowy-inspektorat-sluzby-wieziennej-bialystok/zaklad-karny-bialystok/>

mierze warto również przywołać Europejskie Reguły Więzienne: *władze więzienne winny pomagać więźniom w utrzymaniu odpowiedniego kontaktu ze światem zewnętrznym oraz zapewniać im w tym celu odpowiednie wsparcie materialne* (Reguła 24.1).

Mając powyższe na uwadze, prosiłbym o rozważenie celowości wprowadzenia zasad ujednoczających praktykę udzielania widzeń w jednostkach penitencjarnych w sposób gwarantujący poszanowanie prawa osadzonych do utrzymania w tej formie kontaktów z rodziną i bliskimi. Działając zatem na podstawie art. 16 ust. 1 ustawy z dnia 15 lipca 1987 r. *o Rzeczniku Praw Obywatelskich* (Dz. U. z 2001 r. Nr 14 poz. 147 ze zm.).

Z poważaniem.
